

מִילְתָא חַדְתָא

מילין יקירין וחידושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי הוד הו אביהצירא שליט"א

חַדְתָא דְאוֹרַיְיתָא

יסוד חדש ונפלא על הפרשה

הַתְּפִלָּה רְאוּיָה בְּכָל עֵת

ה' יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה - אַף מִיהוּדֵי הַפְּשׁוּט בְּיוֹתֵר

כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנַּעַר בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם (כא יז). אַל יֹאמַר הָאָדָם עַתָּה אֵין לִי מֹחַ הָרָאוּי לְתִפְלָה וְלָכֵן לֹא אֶתְפַּלֵּל עַכְשָׁו, רַק כְּשֶׁאֶפָּנֶה אֶתְפַּלֵּל כָּרָאוּי וּכְנָכוֹן, אֶלָּא תָּמִיד בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה אֶפְשָׁר לְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ **הרה"ק רַבִּי נַפְתָּלִי מֵרוֹפְּשִׁיץ בַּעַל זֶרַע קֹדֶשׁ ע"ה** (ואתחנן ד"ה ואתחנן הב'): 'וְאֶתְחַנַּן אֶל ה' בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר' (דברים ג כג), שֶׁלֹּא אָמַר בְּאֵיזֶה עֵת דִּבֵּר שֶׁעָלֶיהָ אָמַר 'בָּעֵת הַהִיא', לְלַמְּדֵנוּ שֶׁבְּכָל עֵת וְעֵת יִתְפַּלֵּל הָאָדָם לְפִי הָעֵת הַהִיא שֶׁנִּמְצָא עוֹמֵד בָּהּ, יְהֶיהָ הָעֵת אֵיזֶה עֵת שֶׁרַק יִהְיֶה.

כָּךְ הוּא מַמָּשׁ בִּבְחִינַת נֶפֶשׁ, שֶׁאֵין אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵינוֹ מְסֻגָּל לְהִתְפַּלֵּל וְלַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל מַדְרֵגָה שֶׁהוּא, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ בְּקוֹלוֹתָיו, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בִּתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה 'כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים', שֶׁאַף אִם הַתְּפִלָּה הָיְתָה בִּבְחִינַת 'פֶּה', דְּהַיְינוּ מִן הַשָּׂפָה וְלַחוּץ וּבְלִי כַּוָּנָה, אַף עַל פִּי כֵן הוּא יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ וּמְקַבֵּל צַעֲקָתֵינוּ.

הָאָדָם נִדּוֹן לְפִי מַעֲשָׂיו בְּאוֹתָהּ שָׁעָה

וְכָךְ מִפֹּרָשׁ בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה אֵצֶל יִשְׁמָעֵאל (כא יז) 'כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנַּעַר בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם', וּבַגְּמָרָא (ר"ה טז:) פֵּרְשׁוּ שֶׁהָאָדָם נָדוֹן לְפִי מַעֲשָׂיו בְּאוֹתָהּ שָׁעָה וְלֹא לְפִי מַה שֶׁהוּא עָתִיד לַעֲשׂוֹת, וּמִמֵּילָא יֵדַע כָּל אָדָם וְיִחָזֵק בְּלִבּוֹ אֱמוּנָה זֹאת שֶׁעַל אַף שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִקְרָא 'הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר, וְהַנּוֹרָא', וְ'לוֹ דְמִיָּה תְּהִלָּה' (עפ"י תהלים סה ב), אַף עַל פִּי כֵן יָקָר בְּעֵינָיו דִּבְרֵיהֶם שֶׁל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וּמַגִּיעַ מֵהֶם תַּעֲנוּג לַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, אֲפִלּוּ מִמִּי שֶׁהוּא חַס וְשָׁלוֹם בְּדִיּוֹטָא תַּחְתּוֹנָה, וּבְוַדַּאי אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹאֵס חַס וְשָׁלוֹם בִּשּׁוּם תְּפִלַּת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

הַכֹּחַ מֵאַבְרָהָם אָבִינוּ ע"ה

וְהִנֵּה גַּם בָּזֶה כְּבָר סָלַל אַבְרָהָם אָבִינוּ ע"ה אֶת הַדֶּרֶךְ בִּשְׁבִילֵנוּ בָּנָיו אַחֲרָיו, שֶׁנִּוַּדַּע כִּי בְּכָל מָקוֹם וּבְכָל עֵת יָכוֹל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁנִּזְרְמָו בְּפָסוּק (כב ד) 'וַיַּרְא אֶת הַמָּקוֹם מֵרָחוֹק', שֶׁרָאָה מִמֶּרְחַקִּים אֶת הַתַּעֲנָה הַזֹּאת שֶׁיֵּשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁבָּהֶם אֵין אֶפְשָׁרוּת לְעָבְדוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֶלָּא יָדַע שֶׁבְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ' (שמות כ כא), וְהַדָּבָר אֶפְשָׁרִי בְּכָל מָקוֹם.

מִילְתָא דְּפַלְיָאתָא

הֶבְדֵּל צְחוֹק אַבְרָהָם מִשָּׂרָה

הַהֶבְדֵּל בֵּין הַצְּחוֹק שֶׁל אַבְרָהָם וְהַצְּחוֹק שֶׁל שָׂרָה

וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלֹתִי הָיְתָה לִּי עֶדְנָה וַאדֹנִי זָקֵן. וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָהָם לָמָּה זֶּה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הַאַף אָמְנָם אֵלֵד וַאֲנִי זָקַנְתִּי (יח יב-יג). כְּשֶׁנִּתְבַּשְּׂרוּ אַבְרָהָם אָבִינוּ וְשָׂרָה אִמֵּנוּ עַל לֵדַת יִצְחָק אָבִינוּ מָצִינוּ שֶׁצָּחֲקוּ שְׁנֵיהֶם, אֵצֶל אַבְרָהָם נֶאֱמַר 'וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל פָּנָיו וַיִּצְחָק', וְכֵן אֵצֶל שָׂרָה נֶאֱמַר (להלן יח יב) 'וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר', וְצָרִיךְ לְהָבִין מַדּוּעַ הִקְפִּיד ה' עַל שָׂרָה דַּוְקָא וְלֹא עַל אַבְרָהָם.

הַצְּחוֹק שֶׁל אַבְרָהָם בְּדֶרֶךְ שִׂמְחָה הָיָה

נִרְאֶה שֶׁהִרְגִּישׁ בְּכָךְ אוּנְקְלוֹס, וְאֵצֶל אַבְרָהָם תִּרְגֵּם צְחוֹק לְשׁוֹן שִׂמְחָה, שֶׁשָּׂמַח אַבְרָהָם בִּבְשׂוֹרַת לֵדַת בְּנוֹ, אֲבָל אֵצֶל שָׂרָה תִּתְרְגוּם הוּא לְשׁוֹן צְחוֹק כִּפְשׁוּטוֹ שֶׁצָּחֲקָה עַל הַבְּשׂוֹרָה וְזִלְזְלָה בָּהּ, וּבָזֶה מוּבָן מַדּוּעַ הָיְתָה הַטַּעֲנָה עַל שָׂרָה וְלֹא עַל אַבְרָהָם. אֶלָּא שֶׁעֲדַיִן צָרִיךְ לְהָבִין מַדּוּעַ נֶאֱמַר אֵצֶל שְׁנֵיהֶם לָשׁוֹן שָׂוָה, מֵאַחַר שֶׁאֵצֶל אַבְרָהָם הָיָה זֶה עִנְיָן שֶׁל שִׂמְחָה וְאִלּוּ אֵצֶל שָׂרָה עִנְיָן שֶׁל צְחוֹק, וְהָיָה רָאוּי לְשַׁנּוֹת אֶת הַלָּשׁוֹן כְּדֵי שֶׁלֹּא נָבוֹא לִידֵי טָעוּת.

שָׂרָה לֹא שָׂמְחָה עַד שֶׁרָאֲתָה הַנֵּס בְּעֵינֶיהָ

פֵּרֵשׁ **הָאוֹר הַחַיִּים הַקָּדוֹשׁ** (בראשית יח יג) כִּי גַּם הַצְּחוֹק שֶׁל שָׂרָה הָיָה בְּדֶרֶךְ שִׂמְחָה וּבְכָל זֹאת הִקְפִּיד עָלֶיהָ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כִּי אַבְרָהָם שָׂמַח מִיָּד כְּשֶׁשָּׁמַע אֶת הַנְּבוּאָה מֵה', וְאַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא רָאָה בְּעֵינָיו שׁוּם שִׁנּוּי, בְּכָל זֹאת צָחַק וְשָׂמַח מֻחֲמֶת חֹזֶק אֱמוּנָתוֹ שֶׁכִּדְבַר ה' כֵּן יִהְיֶה, אֲבָל שָׂרָה לֹא נֶאֱמַר בָּהּ הַצְּחוֹק כִּי אִם אַחַר שֶׁכְּבָר הָיְתָה לָהּ עֶדְנָה, אֲבָל קֹדֶם עֶדְנָתָהּ לֹא הֶאֱמִינָה וְלֹא צָחֲקָה, וְרַק אַחַר שֶׁהִתְעַדְּנָה בְּשָׂרָהּ וְנוֹכְחָה לָדַעַת שֶׁדִּבֶּר ה' הוּא יָקוּם, אָז צָחֲקָה וְשָׂמְחָה גַּם הִיא, וְעַל כָּךְ הָיְתָה הַטַּעֲנָה כְּלַפֶּיהָ עַל שֶׁלֹּא שָׂמְחָה קֹדֶם שֶׁרָאֲתָה בְּעֵינֶיהָ.

ברזא דאמו"ן
רמזים נפלאים על סדר הפרשה

אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה - עֵצָה לַעֲמֹד בְּנִסָּיוֹן

אֱמוּנָה תְּמִימָה בְּלִי שׂוּם הִרְהוּר

וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ ה' מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי. וַיֹּאמֶר אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנַּעַר וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה וְגוֹ' (כב יא-יב).

הַמַּאֲמִין בַּה' יִתְבָּרַךְ אֵינוֹ מַעֲלֶה עַל לִבּוֹ שׂוּם הִרְהוּר אַחַר דַּרְכֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, וְגַם אִם אֵין הַנְהָגַת ה' יִתְבָּרַךְ בְּרוּרָה וּמוּבָנֶת לוֹ, אֵינוֹ נִמְשָׁךְ לְהִרְהֵר בָּזֶה, אֶלָּא מִתְגַּבֵּר עַל עַצְמוֹ שֶׁלֹּא לְהִתְוַכּוֹת וּלְהַרְהֵר בְּכָךְ, וּפְעָמִים שֶׁלְּאַחַר זְמַן זוֹכֶה וּמִן הַשָּׁמַיִם יְבָרְרוּ לוֹ הָאֱמֶת שֶׁאֵין שׂוּם קְשָׁיָא וּתְמִיהָה כְּלָל, כִּי 'מִשְׁפְּטֵי ה' אֱמֶת צָדְקוּ יַחְדָּו' (תהלים יט י).

בְּתוֹרַת ה' מָצָאנוּ מַיִם חַיִּים לְנֶפֶשׁ כָּל חַי וְהוּא הַדָּבָר שֶׁרוֹאִים אָנוּ בְּפָרָשַׁת הָעֲקֵדָה, כֵּיוָן שֶׁנִּצְטַוָּה אַבְרָהָם לְהַקְרִיב אֶת בְּנוֹ יְחִידוֹ, לֹא הִרְהֵר אַחַר מִצְוַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶלָּא הִזְדָּרֵז בְּאַהֲבָה הַמְקַלְקֶלֶת אֶת הַשּׁוּרָה לַעֲשׂוֹת כְּכָל אֲשֶׁר הִצְטַוָּה, וְרַק לְאַחַר שֶׁעָמַד בַּנִּסָּיוֹן וְהֶעֱלָה אֶת בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, אוֹ אָז הִתְגַּלָּה אֵלָיו מַלְאַךְ ה' וְאָמַר לוֹ 'אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנַּעַר וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה', וְצִוָּהוּ לְהַקְרִיב הָאַיִל תַּחַת בְּנוֹ.

וּבֶאֱמֶת הָיָה אַבְרָהָם תָּמֵהַּ וּמְהַרְהֵר בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, מַהוּ שֶׁמִּתְחִלָּה הִצְטַוָּה לְהַעֲלוֹת אֶת בְּנוֹ שֶׁנִּתַּן לוֹ בְּהַבְטָחַת ה' יִתְבָּרַךְ, וְעַכְשָׁיו שֶׁכְּבָר עָמַד בַּנִּסָּיוֹן, כְּבָיכוֹל חָזַר בּוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְאָמַר לוֹ שֶׁיּוֹרִיד אֶת בְּנוֹ מֵעַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וּבֵאֵר לוֹ הַמַּלְאָךְ פְּשׁוּטוֹ שֶׁל דָּבָר, שֶׁמַּעוֹלָם לֹא הָיָה הַצִּוּוּי לִשְׁחֹט אֶת בְּנוֹ, אֶלָּא רַק לְהַעֲלוֹתוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְכֵיוָן שֶׁעָמַד בַּנִּסָּיוֹן וְהֶעֱלָה אוֹתוֹ, כְּבָר נַעֲשְׂתָה מִצְוָתוֹ, וּמִשָּׁכָךְ הִגִּיעָה הָעֵת לְהוֹרִידוֹ מִן הַמִּזְבֵּחַ.

בְּשִׁעַת הַנִּסָּיוֹן אֵין לְהַרְהֵר כְּלָל אַחַר הַנְהָגַת ה' יִתְבָּרַךְ

בְּשׂוֹם שֵׂכֶל בַּדָּבָר נִרְאֶה שֶׁהִרְהוּרוֹ שֶׁל אַבְרָהָם ע"ה וּתְשׁוּבַת הַמַּלְאָךְ לֹא הָיוּ כִּי אִם לְאַחַר הָעֲקֵדָה, וְאִלּוּ קֹדֶם הָעֲקֵדָה לֹא מָצִינוּ שֶׁהִתְגַּלָּה הַמַּלְאָךְ לְהַסְבִּיר לְאַבְרָהָם מַדּוּעַ עָלָיו לְהַקְרִיב אֶת בְּנוֹ אֲשֶׁר נִתַּן לוֹ בְּהַבְטָחַת ה' יִתְבָּרַךְ, וְגַם לֹא אָמְרוּ שֶׁהָיָה אַבְרָהָם מְהַרְהֵר בַּדָּבָר כְּלָל, כִּי בְּשָׁעַת הַנִּסָּיוֹן אֵין מַגְלִים לָאָדָם אֶת הָאֱמֶת, וְהוּא צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר עַל עַצְמוֹ וְלַעֲשׂוֹת בְּלִי הֲבָנָה מִתּוֹךְ הִתְגַּבְּרוּת וּכְפִיַּת הַיֵּצֶר, וְרַק אַחֲרֵי שֶׁכְּבָר עָמַד בַּנִּסָּיוֹן בִּשְׁלֵמוּת אָזַי הִגִּיעָה הָעֵת שֶׁיְּזֻכֶּה לְהָבִין שֶׁבֶּאֱמֶת לֹא הָיָה כָּאן שׂוּם שִׁנּוּי, כִּי לֹא נֶאֱמַר לוֹ אֶלָּא לְהַעֲלוֹת אֶת בְּנוֹ וְעַתָּה שֶׁהֶעֱלָהוּ יָכוֹל הוּא לְהוֹרִידוֹ.

וּפָרָשָׁה זוֹ יָפָה נִדְרֶשֶׁת וּמְלַמֶּדֶת לְכָל יְהוּדִי, שֶׁלֹּא לְחַפֵּשׂ לְהָבִין אֶת הַנְהָגַת ה' בִּשְׁעַת הַנִּסָּיוֹן אֶלָּא לְהִתְגַּבֵּר עַל עַצְמוֹ בְּלִי שׂוּם הֲבָנָה, רַק לְאַחַר שֶׁיַּעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן בְּעֵזֶר ה' יִתְכֵּן שֶׁיְּזַכּוּ אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם לְהָבִין אֶת הַנְהָגַת ה' עִמּוֹ הֵיאַךְ הָיָא לְטוֹבָה וּמִלְּכְתְּחִלָּה הָיְתָה לְטוֹבָה, רַק שֶׁהָאָדָם אֵינוֹ יָכוֹל לְהָבִין זֹאת.

קֹדֶם שֶׁבָּא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי אֵין לְחַשֵּׁב וּלְהָבִין שְׁנֵי כְּתוּבִים הַמַּכְחִישִׁים

בְּתוֹסֶפֶת בֵּאוּר הִסְבִּיר **הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים מִבְּרִיסְק ע"ה**, כִּי לְעוֹלָם אָסוּר לִיהוּדִי לְהַרְהֵר אַחַר הַנְהָגַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִמּוֹ, וְזֶהוּ הַטַּעַם שֶׁלֹּא הָיָה אַבְרָהָם מְהַרְהֵר מַדּוּעַ יְצָוֶּה אוֹתוֹ ה' יִתְבָּרַךְ לְהַעֲלוֹת בְּנוֹ לְעוֹלָה אַחַר שֶׁכְּבָר הֻבְטַח 'כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע', אָמְנָם לְאַחַר שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ מִפִּי הַמַּלְאָךְ 'אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנַּעַר', אָז נָתַן אֶל לִבּוֹ שֶׁזֶּה בִּבְחִינַת 'שְׁנֵי כְתוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת זֶה, עַד שֶׁיָּבוֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם', וַהֲרֵי עַל מְנָת כֵּן נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל כְּדֵי שֶׁיִּדְרְשׁוּ אוֹתָהּ בְּי"ג מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת בָּהֶם, וּלְפִיכָךְ נָתַן לִבּוֹ לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ לִפְנֵי הַמָּקוֹם לְהָבִין מַהוּת הַסְּתִירָה בֵּין הַהַבְטָחוֹת שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ.

יְשׁוּעַת ה' כְּהֶרֶף עַיִן בִּזְכוּת הָאֱמוּנָה הַתְּמִימָה

וְלִמּוּד גָּדוֹל יֵשׁ כָּאן גַּם לַדּוֹרוֹת הַבָּאִים, כִּי בִּשְׁעַת הָעֲקֵדָה דּוֹמֶה הָיָה שֶׁאֵין כָּל מָנוֹס מֵהַקָּרְבָּתוֹ שֶׁל יִצְחָק עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ כֵּיוָן שֶׁזֶּהוּ רְצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ וּמִצְוָתוֹ, וְאוּלָם כֵּיוָן שֶׁעָקַד אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ בְּתָמִימוּת בְּלֹא שׂוּם הִרְהוּר, מִיָּד נוֹדַע לוֹ שֶׁזֶּה עַצְמוֹ שֶׁעָקַד אֶת בְּנוֹ הוּא הַמַּפְתֵּחַ לְהַצָּלָתוֹ, כִּי אֵין הַבְּנָנָה כְּלָל לְשָׁחֲטוֹ אֶלָּא לְהַעֲלוֹתוֹ וּמִיָּד לְהוֹרִידוֹ מִשָּׁם. וְכָךְ הוּא גַּם לְדוֹרוֹת, כַּאֲשֶׁר לִפְעָמִים נִמְצָא הָאָדָם בְּמַצָּב שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה מוֹצָא מִמֶּנּוּ, וְהוּא מְאַבֵּד אֶת הַתִּקְוָה לְהִחָּלֵץ מִן הַקֹּשִׁי, אֲבָל הָעֲצָה הָאֱמִתִּית הִיא לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה תְּמִימָה שֶׁכָּל הַנְהָגָתוֹ מְסוּרָה בְּיָדֵי ה' יִתְבָּרַךְ הֶחָפֵץ לְהֵטִיבוֹ בְּאַחֲרִיתוֹ, וּכְפִי בֵּרוּר הָאֱמוּנָה בְּלִבּוֹ וּדְחִיַּת מַחְשָׁבוֹת הִרְהוּר וּפְקִפּוּק, כָּךְ זוֹכֶה בְּהֶמְשֵׁךְ הַזְּמַן שֶׁיִּשְׁתַּנּוּ קוֹרוֹתָיו לְטוֹבָתוֹ כְּעֵין תְּחִיַּת הַמֵּתִים.

קֹדֶם הָאֱמוּנָה הַתְּמִימָה וְרַק לְאַחַר שֶׁחָזַק בָּזֶה יָכוֹל לִפְעָמִים לְהָבִין

וְרַק כְּשֶׁמַּגִּיעַ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וַאֲמִתִּית בְּלִי שׂוּם פְּקִפּוּק, רַק אָז רַשַּׁאי לַחֲשֹׁב וּלְנַסּוֹת לְהָבִין אֶת הַנְהָגַת ה', עִמּוֹ, כִּי קֹדֶם הֱיוֹת הָאֱמוּנָה מְיֻשֶּׁבֶת בְּחֹזֶק בְּלִבּוֹ צָרִיךְ זְהִירוּת יְתֵרָה שֶׁלֹּא לְהַרְהֵר חָלִילָה בְּשׂוּם דָּבָר הֶעָלוּל לְפַגֵּעַ בְּחֹזֶק הָאֱמוּנָה שֶׁבִּלֵּב, וְכֵן אָנוּ אוֹמְרִים בַּפִּיּוּט 'אֵין כֵּאלֹקֵינוּ וְכוּ' מִי כֵּאלֹקֵינוּ, תְּחִלָּה מַכְרִיזִים בָּאֹפֶן הַבָּרוּר בְּיוֹתֵר שֶׁאֵין שׂוּם מֶלֶךְ בָּעוֹלָם כֵּאלֹקֵינוּ, וְרַק אַחַר שֶׁהָאֱמוּנָה הַזֹּאת בְּרוּרָה בְּלִבֵּנוּ אָזַי אֶפְשָׁר לְהַתְחִיל לְבָרֵר בְּדֶרֶךְ שֶׁל חֲקִירָה וּדְרִישָׁה 'מִי כֵּאלֹקֵינוּ', כְּדֵי לְהוֹכִיחַ שֶׁאָכֵן כֵּן הוּא שֶׁאֵין שׂוּם כֹּחַ בָּעוֹלָם מִלְּבַדּוֹ יִתְבָּרַךְ.

תְּחִיַּת הַמֵּתִים בִּזְכוּת הָאֱמוּנָה

אֱמוּנָה תְּמִימָה בַּה' יִתְבָּרַךְ וּבַעֲבָדָיו הַצַּדִּיקִים הִיא הַפָּתַח וְהַדֶּרֶךְ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, וּבְכֹחַ הָאֱמוּנָה בַּה' וּבַצַּדִּיקִים יְכוֹלִים לְהַחֲיוֹת מֵתִים בְּפֹעַל מַמָּשׁ, וּכְמוֹ שֶׁרוֹאִים אֵצֶל אֱלִישָׁע וּבֶן הַשּׁוּנַמִּית אֲשֶׁר מִתְּחִלָּה הָיָה אֱלִישָׁע סָבוּר לְהַחֲיוֹת אֶת בְּנָהּ בִּזְכוּת הֱיוֹת הַשּׁוּנַמִּית מְסֻפֶּקֶת לוֹ כָּל צָרְכֵיהוּ וּבִזְכוּת זוֹ בִּקֵּשׁ לְהַמְשִׁיךְ בַּעֲבוּרָהּ יְשׁוּעָה לְמַעְלָה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע, כַּנִּרְמָז בְּדִבְרֵי אֱלִישָׁע אֶל מְשָׁרְתוֹ גֵּיחֲזִי (מלכים ב' ד כט) 'וְשַׂמְתָּ מִשְׁעַנְתִּי עַל פְּנֵי הַנָּעַר', כְּסָבוּר הָיָה שֶׁאוֹתָהּ הַזְּכוּת שֶׁהָיְתָה הַשּׁוּנַמִּית מִשְׁעֶנֶת בַּעֲבוּרוֹ לְסַפֵּק לוֹ כָּל צָרְכֵיהוּ הִיא שֶׁתַּעֲמֹד לָהּ לִישׁוּעָה, וּלְכָךְ שָׁלַח מִשְׁרָתוֹ בְּמִשְׁעַנְתּוֹ.

אֲבָל בֶּאֱמֶת לֹא בָּאָה לָהּ הַיְשׁוּעָה אֶלָּא בִּזְכוּת אֱמוּנָתָהּ הַתְּמִימָה בְּכֹחַ הַצַּדִּיקִים לְהַחֲיוֹת מֵתִים, וְלָכֵן לֹא הָיָה בְּכֹחוֹ שֶׁל גֵּיחֲזִי לְהוֹצִיא אֶת הַשְּׁלִיחוּת אֶל הַפֹּעַל, כִּי הַשּׁוּנַמִּית הִכִּירָה בְּטִבְעוֹ הָרַע וְלֹא הֶאֱמִינָה בְּכֹחוֹ, אֲבָל הָאֱמוּנָה בְּכֹחוֹ שֶׁל הַנָּבִיא הִיא שֶׁעָמְדָה לָהּ לְהַחֲיוֹת אֶת בְּנָהּ.

וְלֹא בָּא לָהּ הַדָּבָר בְּקַלּוּת, שֶׁקֹּדֶם הַיְשׁוּעָה נִסּוּ אוֹתָהּ מִן הַשָּׁמַיִם לִרְאוֹת חֹזֶק אֱמוּנָתָהּ בְּנָבִיא ה', וְכַאֲשֶׁר שָׁאַל אוֹתָהּ אֱלִישָׁע 'הֲשָׁלוֹם לַיֶּלֶד', הָיָה לָהּ פֹּתְחוֹן פֶּה לָבוֹא וְלוֹמַר שֶׁאֵין כֹּחוֹ שֶׁל הַנָּבִיא לְדַעַת אֶת הַנִּסְתָּרוֹת וַה' הֶעֱלִים מִמֶּנּוּ וְלֹא גִּלָּה אֶת אָזְנוֹ, וּבְכָל זֹאת הִתְחַזְּקָה בֶּאֱמוּנַת צַדִּיקִים וְלֹא נָפַל בִּלְבָבָהּ שׂוּם פְּקִפּוּק בְּכֹחַ הַצַּדִּיק, וֶאֱמוּנָה זוֹ הִיא שֶׁפָּעֲלָה בַּעֲבוּרָהּ אֶת הַיְשׁוּעָה בְּתְחִיַּת בְּנָהּ.

חֲבַקּוּק בֶּן הַשּׁוּנַמִּית הֶעֱמִיד כָּל הַתּוֹרָה עַל מִצְוַת הָאֱמוּנָה

וְיָדוּעַ שֶׁבְּנָהּ זֶה שֶׁל הַשּׁוּנַמִּית הוּא חֲבַקּוּק הַנָּבִיא, וְהוּא שֶׁהֶעֱמִיד אֶת כָּל הַתּוֹרָה עַל רֶגֶל אַחַת 'וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה', כְּאָמְרָם זַ"ל (מכות כג:) בָּא חֲבַקּוּק וְהֶעֱמִידָן עַל אַחַת שֶׁנֶּאֱמַר (חבקוק ב ד) 'וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה'. כִּי אָכֵן הוּא שֶׁכָּל חִיּוּתוֹ מֵאוֹתָהּ אֱמוּנָה שֶׁהֶאֱמִינָה אִמּוֹ בְּנָבִיא ה', הוּא שֶׁיָּכוֹל לְהַעֲמִיד כָּל הַתּוֹרָה עַל מִצְוַת הָאֱמוּנָה, וּמְמֻנֶּה יוֹכְלוּ לְהַגִּיעַ לְקִיּוּם כָּל הַמִּצְוֹוֹת.

מילין יקירין

מאמרי קודש ודברי חכמה וחיזוק
בעניני עבודת ה' והליכות חיים,
מסודרים על סדר יום השבת

יִרְאַת שָׁמַיִם בְּמַתָּנָה מִבֵּית גְּנָזֵי הַמֶּלֶךְ

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִתְיָרֵא שֶׁיֶּחֱטָא הָאָדָם

אִם כֵּן יֵשׁ לָתֵת לֵב לָדַעַת כֵּיצַד מְקַיֵּם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִצְוַת יִרְאַת שָׁמַיִם. וּבֵאֲרוּ בָּזֶה, כִּי הַיִּרְאָה שֶׁיֵּשׁ לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּבָיְכוֹל הִיא, שֶׁמִּתְיָרֵא שֶׁמָּא חָלִילָה וְחַס יַעֲבֹר יְהוּדִי עַל אַחַת מִכָּל הַמִּצְוֹות אֲשֶׁר צִוָּה ה', כְּדֶרֶךְ הָאָב שֶׁמִּתּוֹךְ אַהֲבָתוֹ לִבְנוֹ מִתְיָרֵא שֶׁחֵס וְשָׁלוֹם לֹא יָזַק, וּמִזֶּה מְקַבֵּל כָּל אֶחָד כֹּחַ לְיִרְאָה אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַיִּרְאָה נִמְצֵאת בְּבֵית הַגְּנָזִים כֵּיוָן שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יָכוֹל לְקַיְּמָהּ כְּבָיְכוֹל

וְאֶפְשָׁר עוֹד לְתָרֵץ עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֲמוּרִים, שֶׁאָכֵן מִצְוָה זוֹ לֹא שַׁיָּכָת אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה אָמְרוּ 'אֵין לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּבֵית גְּנָזָיו אֶלָּא אוֹצַר שֶׁל יִרְאַת שָׁמַיִם', וְכֵיוָן שֶׁאֵין יִרְאָה זוֹ בְּיָדוֹ שׁוֹמֵר אוֹתָהּ בְּבֵית גְּנָזָיו, כְּמוֹ שֶׁרוֹאִים בְּמַלְכוּת בָּשָׂר וָדָם שֶׁאֶת מַה שֶּׁאֵינוֹ בְּיַד הַמֶּלֶךְ וְקָשֶׁה לְהַשִּׂיגוֹ אוֹתוֹ הוּא שׁוֹמֵר וּמַצְנִיעַ בְּבֵית גְּנָזָיו. בְּדֶרֶךְ רָמָז יֵשׁ לְהַעֲמִיס זֹאת בְּדִבְרֵי חַזַ"ל 'הַכֹּל בִּידֵי שָׁמַיִם חוּץ מִיִּרְאַת שָׁמַיִם', שֶׁאָכֵן כָּל הַמִּצְוֹות מְקַיְּם אוֹתָם ה', יִתְבָּרַךְ וְזֶה 'בִּידֵי שָׁמַיִם', אֲבָל 'חוּץ מִיִּרְאַת שָׁמַיִם' שֶׁאֶת זֶה אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקַיֵּם.

כְּכָל שֶׁהַמֶּלֶךְ גָּדוֹל יוֹתֵר כָּךְ אוֹצְרוֹתָיו גְּדוֹלִים וְנִמְצָא כִּי הַשַּׁבָּת הִנָּהּ הַדָּבָר הַיָּקָר בְּיוֹתֵר שֶׁיֶּשְׁנוֹ בָּעוֹלָם

מֵעַתָּה נִסְעָה וְנִלְכָה בְּאוֹר שַׁבַּת הַמַּלְכָּה הַנִּקְרֵאת 'מַתָּנָה טוֹבָה' מִבֵּית גְּנָזָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁאַף הִיא אֵינָהּ מֻשָּׂגֶת לַכֹּל וּלְפִיכָךְ נִמְצֵאת הִיא בְּבֵית גְּנָזָיו, כְּדֶרֶךְ שֶׁבְּאֵר זֹאת **הֶחָפֵץ חַיִּים ע"ה** (בית ישראל פ"ב) בְּמָשָׁל, שֶׁבָּעוֹלָם נִמְצְאִים הַרְבֵּה מִינִים שֶׁל אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת שֶׁאֵין עֵרֶךְ וְשִׁעוּר לְשָׁוְיָם, וְעוֹלִים בְּדָמִים מְרֻבִּים, וְאֵין יָד כָּל אָדָם מַשֶּׂגֶת לְקָנוֹתָם, וַאֲפִלּוּ שָׂרִים גְּדוֹלִים וַעֲשִׁירִים מְפֻלָּגִים אִי אֶפְשָׁר לָהֶם לִרְכֹּשׁ מֵהַרְבֵּה מִינִים אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, כְּמוֹ כֵן אֲפִלּוּ בְּאוֹצְרוֹת מְלָכִים אַדִּירִים קָשֶׁה לִמְצֹא שֶׁיִּהְיוּ נִמְצָאִים אֶצְלָם כָּל הַמִּינִים הַקַּיָּמִים בָּעוֹלָם. וְנִמְצָא שֶׁכְּכָל שֶׁמֶּלֶךְ גָּדוֹל יוֹתֵר אוֹצְרוֹתָיו גְּדוֹלִים וַחֲשׁוּבִים לְמַעְלָה מִמֶּלֶךְ בְּמַדְרֵגָה קְטַנָּה מִמֶּנּוּ. וְהִנֵּה קַל וָחֹמֶר שֶׁה' יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, בְּוַדַּאי בְּלִי סָפֵק נִמְצָאִים בְּבֵית גְּנָזָיו כָּל חֲמוּדוֹת הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וְהָאֲבָנִים טוֹבוֹת שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁיִּמְצְאוּ בָּעוֹלָם. וְעַתָּה תֵּחֶזֶה כִּי מִכָּל הַמַּתָּנוֹת הַטּוֹבוֹת אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְשִׁתַּבֵּחַ בָּהֶם וְרַק בְּאוֹתָהּ הַמַּתָּנָה שֶׁשְּׁמָהּ שַׁבָּת, וְהִיא הַנִּקְרֵאת אֲצִילוּת בְּשֵׁם 'מַתָּנָה טוֹבָה', בְּוַדַּאי אֵין שִׁעוּר לַחֲשִׁיבוּתָהּ וְטוֹבָתָהּ, וּמַתָּנָה כָּזוֹ נָתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת, וְאִם כֵּן כַּמָּה צָרִיךְ הָאָדָם לְהִשְׁתּוֹקֵק לְהַשִּׂיג חֵלֶק בְּמַתָּנָה טוֹבָה זוֹ שֶׁתַּגִּיעַ לוֹ עַל יְדֵי שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת כָּרָאוּי, עַד כָּאן דְּבָרָיו.

בְּשַׁבָּת זוֹכִים כָּל יִשְׂרָאֵל לְיִרְאַת שָׁמַיִם

כֵּיוָן שֶׁמַּתָּנָה טוֹבָה זוֹ נִמְצֵאת בְּבֵית גְּנָזָיו, וּכְבָר יָדַעְנוּ כִּי לֹא נִמְצָא דָּבָר בְּבֵית גְּנָזָיו מְלֻבָּד הַיִּרְאָה, נִמְצָא שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַכְנִיס אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לְבֵית גְּנָזָיו וּמִשָּׁם שׁוֹאֲבִים יִרְאַת שָׁמַיִם טְהוֹרָה. וְזוֹ הִיא עֲצְמוּתָהּ שֶׁל הַמַּתָּנָה, שֶׁאָמְנָם עַל יִרְאַת שָׁמַיִם יֵשׁ לַעֲמֹל וְלֹא נִתְּנָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶלָּא בִּידֵי הָאָדָם, אֲבָל בְּשַׁבָּת זוֹכִים כָּל יִשְׂרָאֵל לְיִרְאַת שָׁמַיִם, וַאֲפִלּוּ עַם הָאָרֶץ אָמְרוּ חַזַ"ל 'אֵימַת שַׁבָּת עָלָיו' וּמִתְיָרֵא לְשַׁקֵּר בְּשַׁבָּת (ירושלמי דמאי פ"ד ה"א).

וְזוֹ הַמַּתָּנָה הַטּוֹבָה שֶׁנִּתְּנָה בְּשַׁבָּת לְכָל יְהוּדִי, שֶׁדָּרַשׁ **הרה"ק רַבִּי דֹּב בֶּער מִמֶּעזְרִיטְשׁ ע"ה** (הובא באמרי נועם פר' תולדות אות לז): 'מַתָּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזַי', אֲשֶׁר רוֹמֵז כִּי עִקַּר הַשָּׂגָה בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ הִיא לָבוֹא אֶל יִרְאַת שָׁמַיִם, וְהִיא הַמַּתָּנָה טוֹבָה, שֶׁכֵּן אָמְרוּ חַזַ"ל 'אֵין לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּבֵית גְּנָזָיו אֶלָּא אוֹצַר שֶׁל יִרְאַת שָׁמַיִם', וְעַל כֵּן אָמְרוּ צַדִּיקִים שֶׁהַסִּימָן לִהְיוֹת הָאָדָם שׁוֹמֵר שַׁבָּת הוּא אִם לֹא הִסְפִּיק דַּעְתּוֹ בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַשַּׁבָּת מִיִּרְאָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי יֵרֵא ה' בֶּאֱמֶת הוּא שֶׁמַּרְגִּישׁ אֶת קְדֻשַּׁת הַשַּׁבָּת. וְתַלְמִידוֹ **הרה"ק בַּעַל בְּרִית כְּהֻנַּת עוֹלָם ע"ה** הוֹסִיף (מאמר השבת פ"ד) כִּי 'מַתָּנָה טוֹבָה בְּבֵית גְּנָזַי' עוֹלֶה בְּגִימַטְרִיָּא 'יִרְאַת שָׁמַיִם', חוּשְׁבָּנָא דְּדִין כְּחוּשְׁבָּנָא דְּדִין. וְעוֹד רָמַז יֵשׁ, כִּי 'שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן' גִּימַטְרִיָּא י' פְּעָמִים 'יִרְאָה'.

וְהֵן הֵם דִּבְרֵי חַזַ"ל (יבמות צג.) בַּפָּסוּק (דברים יד כג) 'לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאָה אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ כָּל הַיָּמִים' **אִלּוּ שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים**, שֶׁהֵם הַמְסֻגָּלִים לִקְנוֹת וּלְהַגִּיעַ לְיִרְאַת שָׁמַיִם בְּדֶרֶךְ מַתָּנָה. וְזֶהוּ הָרָמָז בְּתִקּוּנֵי זֹהַר (הקדמה ה:) 'בְּרֵאשִׁית' אוֹתִיּוֹת 'יֵרֵא שַׁבָּת', כִּי בְּשַׁבָּת זוֹכִים לְמִדַּת הַיִּרְאָה.

דְּרָגוֹת בְּיִרְאַת שָׁמַיִם הַנִּתָּנֶת בְּשַׁבָּת

וְכָל אָדָם לְפִי עֶרְכּוֹ זוֹכֶה לְיִרְאַת שָׁמַיִם לְפִי מַדְרֵגָתוֹ, וְזֶהוּ הָרָמָז בַּפָּסוּק (דברים כט ט) 'אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם כֻּלְּכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם, רָאשֵׁיכֶם שִׁבְטֵיכֶם זִקְנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל', 'אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם כֻּלְּכֶם לִפְנֵי הֲוָיָ"ה' עִם הַכּוֹלֵל בְּגִימַטְרִיָּא 'יִרְאַת שָׁמַיִם', אֵימָתַי הוּא הַיּוֹם שֶׁבּוֹ נִצָּבִים לִפְנֵי ה', הֲוֵי אוֹמֵר זֶה יוֹם הַשַּׁבָּת שֶׁבּוֹ כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל נִצָּב לִפְנֵי ה' וְנִקְרָא 'הַיּוֹם' עַל שֵׁם הַכָּתוּב (שמות טז כה) 'וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אכְלֻהוּ הַיּוֹם, כִּי שַׁבָּת הַיּוֹם לַה', הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֻהוּ בַּשָּׂדֶה', וְהַכָּתוּב מְפָרֵט וְהוֹלֵךְ 'רְאוּ שֶׁיְּכֶם וְגוֹ' כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל' לְרַמֵּז שֶׁאָמְנָם כָּל אֶחָד מִקִּבֵּל מֵאוֹצָר שֶׁל יִרְאַת שָׁמַיִם אַךְ כָּל אֶחָד מִקִּבֵּל לְפִי עֶרְכּוֹ וּמַעֲלָתוֹ, וְעַד כַּמָּה שֶׁמְּכִין עַצְמוֹ בַּהֲכָנָה דְּרַכָּה וּמְקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וְנִזְהָר מִדְּבָרִים בְּטֵלִים, כָּךְ יִזְכֶּה לְקַבֵּל יִרְאַת שָׁמַיִם.

'לְךָ' וְהוֹדִיעָם' מֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה מַשְׁפִּיעַ יִרְאַת שָׁמַיִם בִּפְרָט בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ

זוֹ גַּם הַסִּבָּה שֶׁנִּתְּנָה מַתָּנַת הַשַּׁבָּת עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ דַּוְקָא, שֶׁכָּךְ אָמַר לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ 'לֵךְ וְהוֹדִיעָם', כִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה הָיָה מְשֻׁלָּם בְּיִרְאַת שָׁמַיִם שֶׁהָיְתָה אֲצִילוּתוֹ כִּכְלִי קָטָן הַמְצוּי בְּיָדָיו, כִּדְבָרֵי הַגְּמָרָא (ברכות לג:) 'וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה' (דברים י יב), אִטּוּ יִרְאַת שָׁמַיִם מִילְתָא זוּטַרְתָּא הִיא וְכוּ', אֵין, לְגַבֵּי מֹשֶׁה מִילְתָא זוּטַרְתָּא הִיא, דְּאָמַר רַבִּי חֲנִינָא מָשָׁל לְאָדָם שֶׁמְּבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ כְּלִי גָּדוֹל וְיֵשׁ לוֹ, דּוֹמֶה עָלָיו כִּכְלִי קָטָן. וִידוּעָה קְשִׁיַּת הַמְפָרְשִׁים, מַה תֵּרֶץ בְּאָמְרוֹ 'לְגַבֵּי מֹשֶׁה מִילְתָא זוּטַרְתָּא' הֲרֵי הַתּוֹרָה דִּבְּרָה לַכֹּל וְאָמְרָה 'מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שׁוֹאֵל מֵעִמָּךְ כִּי אִם לְיִרְאָה', שֶׁמַּשְׁמָע מִזֶּה שֶׁהַיִּרְאָה דָּבָר קָטָן הוּא לַכֹּל, וּמַה בְּכָךְ שֶׁלְּגַבֵּי מֹשֶׁה אָכֵן זֶה דָּבָר קָטָן. אֶלָּא שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה מַשְׁפִּיעַ לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַשַּׁבָּת שֶׁאַף לָהֶם תִּהְיֶה הַיִּרְאָה מְצוּיָה בְּיָדָם וּבְכָךְ גַּם לָהֶם תֶּחְשַׁב הַיִּרְאָה כְּ'מִילְתָא זוּטַרְתָּא'. וְלָכֵן אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא 'לֵךְ וְהוֹדִיעָם' שֶׁיְּזַרֵּז לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵהוּת הַמַּתָּנָה הַטּוֹבָה שֶׁיָּבוֹאוּ עַל יָדָהּ לְיִרְאַת שָׁמַיִם.

הַכְּתָרִים שֶׁמַּחְזִיר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל רוֹמְזִים לְיִרְאַת שָׁמַיִם

כֵּן עִנְיַן הַכְּתָרִים שֶׁמּוּבָא **מֵהָאֲר"י הַקָּדוֹשׁ ע"ה** שֶׁבְּכָל שַׁבָּת מַחְזִיר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה לְיִשְׂרָאֵל אֶת הַכְּתָרִים שֶׁנִּטְלוּ מֵהֶם מֵחֲמַת חֶטְא הָעֶגֶל, אַף הוּא רוֹמֵז לְיִרְאַת הַשָּׁמַיִם שֶׁמְּעוֹרֵר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה בְּעַם יִשְׂרָאֵל. אֶת הַכְּתָרִים הֵרִי קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שֶׁאָמְרוּ 'נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע' (שמות כד ז), וּמֵאַחַר שֶׁחָטְאוּ נִטְלוּ מֵהֶם הָאֲרוֹת הַכְּתָרִים, אַךְ בְּשַׁבָּת מַחְזִיר לָהֶם מֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה אֶת הַכְּתָרִים שֶׁנִּטְלוּ מֵהֶם, וּבְכָךְ מִתְעוֹרֵר אֵצֶל כָּל אֶחָד הַנִּיצוֹץ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִכֹּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, כִּי בְּכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ חֵלֶק וְנִיצוֹץ מִכֹּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה, וּמִכֹּחוֹ חוֹזְרִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁלֵמוּת הַיִּרְאָה שֶׁהָיְתָה בָּהֶם בְּמַעֲמַד הַר סִינַי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות כ יז) 'וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבִלְתִּי תֶּחֱטָאוּ', וְכֵן כָּתוּב (דברים ה כו) 'מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבָבָם זֶה לָהֶם לְיִרְאָה אֹתִי וְלִשְׁמֹר אֶת כָּל מִצְוֹתַי כָּל הַיָּמִים', וְלָכֵן בְּשַׁבָּת בָּאִים כֻּלָּם לְמַדְרֵגָה זוֹ שֶׁתִּהְיֶה יִרְאַת שָׁמַיִם חֲשׁוּבָה אֲצָלָם כְּמִילְתָא זוּטַרְתָּא, וּמִתְקַיֵּם בָּהֶם הַכָּתוּב (מלאכי ג כ) 'וְזָרְחָה לָהֶם יִרְאֵי שְׁמִי' אֵלּוּ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּתוֹת.

יצא לאור ע"י מכון אור לישרים
© כל הזכויות שמורות
אין להעתיק או לצטט ללא אישור
מפורש בכתב ממכון אור לישרים